

3 (Sem-6/CBCS) POL RG 1/2

2025

**POLITICAL SCIENCE
(Regular Generic)**

Paper : POL-RG-6016/6026

Full Marks : 80

Time : 3 hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions*

Answer the questions from any *one* Option

OPTION—A

(Public Administration—II)

Paper : POL-RG-6016

1. Answer the following as directed : $1 \times 10 = 10$

তলত দিয়াবোৰৰ নিৰ্দেশানুযায়ী উত্তৰ দিয়া :

**(a) Who conducts the competitive exams for
All India Services?**

**সৰ্বভাৰতীয় সেৱাৰ প্ৰতিযোগিতামূলক পৰীক্ষাসমূহ কোনে
অনুষ্ঠিত কৰে ?**

(2)

- (b) "Promotion means an appointment from a given position to a more difficult type of work and greater responsibility accompanied by change of title and usually an increase in pay." Who said this?

“কোনো নিৰ্দিষ্ট পদবীৰ পৰা এজন বিষয়াক বেছি জটিল কাৰ্যত জড়িত, অধিক দায়িত্বপূৰ্ণ, লগতে পদবীৰ পৰিৱৰ্তন আৰু বেতনৰ হাৰ বৃদ্ধিৰ ব্যৱস্থাকে পদোন্নতি বোলে।” এই কথাষাৰ কোনে কৈছিল ?

- (c) Which section of the Indian Constitution deals with the Public Service Commission?

ভাৰতীয় সংবিধানৰ কোনটো খণ্ডৰ সৈতে ভাৰতীয় লোকসেৱা আয়োগ জড়িত ?

- (d) What is 'deficit budget'?

‘ঘাটতি বাজেট’ কি ?

- (e) What do you understand by financial year?

বিত্তীয় বৰ্ষ বুলিলে কি বুজা ?

- (f) Which Article of the Indian Constitution deals with the contingency fund of India?

ভাৰতীয় সংবিধানৰ কোনটো অনুচ্ছেদ ভাৰতৰ ‘আকস্মিক পুঁজি’ (contingency fund)ৰ লগত জড়িত ?

A25/608

(Continued)

(3)

- (g) In which year was the first Administrative Reforms Commission (ARC) established?

কোন চনত প্ৰথম প্ৰশাসনিক সংস্কাৰ আয়োগ (ARC) গঠন কৰা হৈছিল ?

- (h) The budget can be introduced in
বাজেট উত্থাপন কৰিব পাৰি

(i) only in the Lok Sabha

কেৱল লোকসভাত

(ii) only in the Rajya Sabha

কেৱল ৰাজ্যসভাত

(iii) both in the Lok Sabha and the Rajya Sabha

উভয় লোকসভা আৰু ৰাজ্যসভাত

(iv) None of the above

ওপৰৰ কোনোটোৱেই নহয়

(Choose the correct answer)

(শুদ্ধ উত্তৰটো বাছি উলিওৱা)

- (i) Personnel administration includes within its scope

বিষয়া প্ৰশাসনে ইয়াৰ পৰিসৰৰ ভিতৰত অন্তৰ্ভুক্ত কৰে

(i) recruitment, training and promotion

নিযুক্তি, প্ৰশিক্ষণ আৰু পদোন্নতি

(ii) selection and recruitment

নিৰ্বাচন আৰু নিযুক্তি

A25/608

(Turn Over)

(4)

(iii) providing services only

কেবল সেৱা প্ৰদান কৰা

(iv) None of the above

ওপৰৰ কোনোটোৰেই নহয়

(Choose the correct answer)

(শুদ্ধ উত্তৰটো বাছি উলিওৱা)

(j) Who is the present Upa-Lokayukta of Assam?

অসমৰ বৰ্তমান উপ-লোকায়ুক্তজন কোন ?

2. Write very short answers of the following :

2×5=10

তলত দিয়াবোৰৰ অতি চমু উত্তৰ দিয়া :

(a) What do you mean by 'political executive'?

ৰাজনৈতিক কাৰ্যনিৰ্বাহক বুলিলে কি বুজা ?

(b) What is the main function of the Union Public Service Commission?

কেন্দ্ৰীয় লোকসেৱা আয়োগৰ মুখ্য কাৰ্য কি ?

(c) Write two differences between responsibilities and accountabilities.

দায়িত্ব আৰু দায়বদ্ধতাৰ মাজৰ দুটা পাৰ্থক্য লিখা।

(d) What is personnel administration?

বিষয়া প্ৰশাসন কি ?

(e) What is Right to Information Act?

তথ্য জনাৰ অধিকাৰ আইন কি ?

A25/608

(Continued)

(5)

3. Write short notes on any four of the following : 5×4=20

তলত দিয়াবোৰৰ যি কোনো চাৰিটাৰ ওপৰত চমু টোকা লিখা :

(a) Performance budgeting

কাৰ্যসম্পাদন বাজেট

(b) Adjournment motion

স্থগিতকৰণ প্ৰস্তাৱ

(c) Executive control over administration

প্ৰশাসনৰ ওপৰত কাৰ্যনিৰ্বাহকৰ নিয়ন্ত্ৰণ

(d) Supplementary budget

পৰিপূৰক বাজেট

(e) Spoils system

পদপুৰস্কাৰ ব্যৱস্থা

(f) Zero hour

শূন্যকালীন ঘণ্টা

4. Answer the following questions (any four) :

10×4=40

তলৰ প্ৰশ্নবোৰৰ উত্তৰ দিয়া (যি কোনো চাৰিটা) :

(a) Briefly discuss about the legislative control over the executive.

কাৰ্যনিৰ্বাহকৰ ওপৰত বিধানমণ্ডলৰ নিয়ন্ত্ৰণৰ বিষয়ে চমুকৈ আলোচনা কৰা।

A25/608

(Turn Over)

(6)

- (b) What is development administration? Discuss about its nature and scope.

বিকাশ প্রশাসন কি? ইয়াৰ প্ৰকৃতি আৰু পৰিসৰৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা।

- (c) Discuss about the meaning, nature and scope of financial administration.

বিত্তীয় প্রশাসনৰ অৰ্থ, প্ৰকৃতি আৰু পৰিসৰৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা।

- (d) What is budget? Critically examine the significance of budget in Indian democracy.

বাজেট কি? ভাৰতীয় গণতন্ত্ৰত বাজেটৰ তাৎপৰ্যৰ সমালোচনাত্মক পৰীক্ষা কৰা।

- (e) What is the Union Public Service Commission? Discuss about the significance of the civil services in Indian administration.

কেন্দ্ৰীয় লোকসেৱা আয়োগ কি? ভাৰতীয় প্রশাসনত অসামৰিক সেৱাৰ তাৎপৰ্যৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা।

- (f) What is the meaning and significance of 'promotion'? Explain its guiding principles.

'পদোন্নতি'ৰ অৰ্থ আৰু তাৎপৰ্য কি? ইয়াৰ পথপ্ৰদৰ্শক নীতিসমূহ ব্যাখ্যা কৰা।

A25/608

(Continued)

(7)

- (g) What is 'recruitment'? Discuss about its types and importance.

'নিযুক্তি' কি? ইয়াৰ বিভিন্ন প্ৰকাৰ আৰু গুৰুত্বৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা।

- (h) Write about the significance of the citizen-administration relationship.

নাগৰিক-প্রশাসনৰ সম্পৰ্কৰ তাৎপৰ্যৰ বিষয়ে লিখা।

OPTION—B

(Indian Administration)

Paper : POL-RG-6026

1. Answer the following as directed : 1×10=10

তলত দিয়াবোৰৰ নিৰ্দেশানুযায়ী উত্তৰ দিয়া :

- (a) Who is the author of the book, *Arthashastra*?

'অৰ্থশাস্ত্ৰ' নামৰ গ্ৰন্থখনৰ লেখক কোন?

- (b) In which year was the NITI Aayog formed?

কোন চনত নীতি আয়োগ গঠন কৰা হৈছিল?

A25/608

(Turn Over)

(8)

(c) 'Dyarchy' was introduced in the year

‘দ্বৈত শাসনব্যৱস্থা’ প্ৰৱৰ্তন কৰা হৈছিল

(i) 1909

১৯০৯ চনত

(ii) 1919

১৯১৯ চনত

(iii) 1935

১৯৩৫ চনত

(Choose the correct answer)

(শুদ্ধ উত্তৰটো বাছি উলিওৱা)

(d) Mention one feature of Mauryan administration.

মৌৰ্য প্ৰশাসনৰ এটা বৈশিষ্ট্য উল্লেখ কৰা।

(e) In which year was the Morley-Minto Reforms Act signed?

কোন চনত মৰ্লে-মিণ্টো সংস্কাৰ আইন স্বাক্ষৰিত হৈছিল?

(f) Write one function of Block Development Officer.

ব্লক উন্নয়ন বিষয়াৰ এটা কাৰ্য লিখা।

(g) Mention the meaning of 'Diwan'.

‘দিৱান’ৰ অৰ্থ লিখা।

A25/608

(Continued)

(9)

(h) A district constitutes the primary unit of administration in India.

(Write True or False)

এখন জিলা হ’ল ভাৰতবৰ্ষৰ প্ৰশাসনৰ প্ৰাথমিক গোট।

(শুদ্ধ নে অশুদ্ধ লিখা)

(i) Who was the first Governor-General of British India?

ব্ৰিটিছ শাসিত ভাৰতবৰ্ষৰ প্ৰথমজন গৱৰ্ণৰ-জেনেৰেল কোন আছিল?

(j) Who among the following is regarded as the father of local government in India?

তলৰ কোনজনক ভাৰতবৰ্ষৰ স্থানীয় স্বায়ত্তশাসনৰ পিতৃ হিচাপে গণ্য কৰা হয়?

(i) Mahatma Gandhi

মহাত্মা গান্ধী

(ii) Lord Ripon

লৰ্ড ৰিপন

(iii) B. R. Ambedkar

বি. আৰ. আম্বেদকাৰ

(Choose the correct answer)

(শুদ্ধ উত্তৰটো বাছি উলিওৱা)

2. Answer the following questions : 2×5=10

তলৰ প্ৰশ্নবোৰৰ উত্তৰ দিয়া :

(a) Write two functions of the Chief Secretary.

মুখ্য সচিবৰ দুটা কাৰ্য লিখা।

A25/608

(Turn Over)

(10)

(11)

(b) Write two features of Mughal administration.

মোগল শাসনব্যৱস্থাৰ দুটা বৈশিষ্ট্য লিখা।

(c) Write the full form of MGNREGA.
MGNREGAৰ সম্পূৰ্ণ ৰূপটো লিখা।

(d) What is local self-government?

স্থানীয় স্বায়ত্তশাসন মানে কি?

(e) Mention two features of the Government of India Act, 1919.

১৯১৯ চনৰ ভাৰত চৰকাৰ আইনখনৰ দুটা বৈশিষ্ট্য উল্লেখ কৰা।

3. Write short notes on any four of the following : 5×4=20

তলত দিয়াবোৰৰ যি কোনো চাৰিটাৰ ওপৰত চমু টোকা লিখা :

(a) Colonial legacies over Indian administration

ভাৰতীয় প্ৰশাসনত উপনিবেশিক প্ৰভাৱ

(b) Features of the 73rd Amendment of the Constitution of India

ভাৰতীয় সংবিধানৰ ৭৩তম সংশোধনীৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ

(c) The Government of India Act, 1935

১৯৩৫ চনৰ ভাৰত চৰকাৰ আইন

A25/608

(Continued)

(d) Prime Minister's office

প্ৰধানমন্ত্ৰীৰ কাৰ্যালয়

(e) Central administrative system under Mauryan administration

মৌৰ্য প্ৰশাসন ব্যৱস্থাৰ অধীনত কেন্দ্ৰীয় প্ৰশাসনীয় ব্যৱস্থা

(f) Role of District Collector

জিলা আয়ুক্তৰ ভূমিকা

4. Answer the following questions : 10×4=40

তলৰ প্ৰশ্নবোৰৰ উত্তৰ দিয়া :

(a) Discuss the main features of ancient and medieval Indian administration.

প্ৰাচীন আৰু মধ্যযুগৰ ভাৰতীয় প্ৰশাসনৰ মুখ্য বৈশিষ্ট্যসমূহ আলোচনা কৰা।

Or / অথবা

Examine the administrative relations between the Centre and States in India.

ভাৰতবৰ্ষত কেন্দ্ৰ আৰু ৰাজ্যসমূহৰ মাজৰ প্ৰশাসনীয় সম্পৰ্ক পৰীক্ষা কৰা।

(b) Explain the problems of local self-government in India. Give suggestions to solve the problems.

ভাৰতবৰ্ষত স্থানীয় স্বায়ত্তশাসনৰ সমস্যাসমূহ ব্যাখ্যা কৰা। সমস্যাসমূহ সমাধানৰ পৰামৰ্শ আগবঢ়োৱা।

A25/608

(Turn Over)

Or / অথবা

Discuss the composition and functions of the Gaon Panchayat.

গাঁও পঞ্চায়তৰ গঠন আৰু কাৰ্য্যৱলী আলোচনা কৰা।

(c) Discuss the power and functions of the Prime Minister of India.

ভাৰতবৰ্ষৰ প্ৰধানমন্ত্ৰীৰ ক্ষমতা আৰু কাৰ্য্যৱলী আলোচনা কৰা।

Or / অথবা

Discuss the organization and functions of the Cabinet Secretariat.

কেবিনেট সচিবালয়ৰ গঠন আৰু কাৰ্য্যৱলী আলোচনা কৰা।

(d) Discuss the role of the Indian administration in socio-economic development.

আৰ্থ-সামাজিক উন্নয়নত ভাৰতীয় প্ৰশাসনৰ ভূমিকা আলোচনা কৰা।

Or / অথবা

“India is a welfare State.” Give arguments with example in support of this statement.

“ভাৰতবৰ্ষ এখন কল্যাণকামী ৰাষ্ট্ৰ।” এই উক্তিটোৰ সমৰ্থনত উদাহৰণসহ যুক্তি আগবঢ়োৱা।

***